

Kisli dež

Fred Pearce: Whatever happened to acid rain ?, New Scientist, 15. sept. 1990

Ali je kisli dež problem včerajšnjega dne, se sprašuje avtor članka »Kaj se je zgodilo s kislim dežjem« Fred Pearce. Britanska vlada in mnogi britanski strokovnjaki odgovarjajo na to vprašanje pritrdilno.

Osemdeseta leta so potekala v znamenju raziskav kislega dežja. Razlogov, da ta ekološki problem planetarne razsežnosti danes ni več v ospredju, je več. Prvi razlog je ta, da so se ekološke raziskave preusmerile na proučevanje učinkov tople grede, to je ekološkega problema, ki bo gotovo znamenoval devetdeseta leta. Drugi je dejstvo, da so strokovnjaki pojasnili marsikatero, prej nerešeno vprašanje, med drugim tudi to, zakaj so nekateri oblaki tako kisli, da bi z njimi lahko polnili avtomobilске akumulatorje, drugi pa ne. Tretji razlog je usihanje finančnih sredstev. Eden izmed razlogov je tudi zmanjšana zakisanost padavin.

V znanstvenih krogih so še vedno različna mnenja o učinkih kislega dežja, še posebno na jezera in gozdove. Ravno zakisovanje jezer je bilo jedro spora med britanskimi, če posplošimo, in skandinavskimi strokovnjaki. Slednji so dokazali, da je kisli dež neposredni vzrok zakisovanja jezer na Škotskem, v Walesu in Skandinaviji in s tem povezanega izginotja rib. Z analizo jedrskih sedimentov so ugotovili, da se je zakisovanje začelo okoli leta 1800. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi le 80 % zmanjšanje kislosti padavin omogočalo postopno oživljanje jezer. Britanski strokovnjaki pa pripri-

sujejo kislemu dežju le obrobni pomen. Razlog za takšno mnenje je banalen – energetske družbe so dale milijone funtov za raziskave, ki naj bi dokazale, da energetska industrija ni kriva za zakisovanje jezer.

Tudi o primarnem vzroku umiranja gozdov so mnenja različna. IASA, neodvisna prognoistična organizacija, je objavila podatek, da bo Evropa ob nespremenjeni emisiji žvepljenih in dušikovih oksidov v prihodnje izgubila 48 mio m³ lesa letno. Nemški strokovnjaki, na prvo mesto je postavljen Bernhard ULRICH z univerze v Göttingenu, trdijo, da je primarni vzrok umiranja gozdov kisli dež. Ulrich je dokazal, da je spremljen kemizem tal: količina magnezija v tleh se je znatno zmanjšala, kar je neposredni vzrok rumenenja iglic in listov, povečala se je vsebnost sulfatov in nitratov v tleh, ki izpodrinjajo hranila, sprošča se toksičen aluminij. Britanski strokovnjaki pa trdijo, da so vzrok umiranja gozdov izjemne suše v začetku osemdesetih let. Kot argument navajajo dejstvo, da se je zdravstveno stanje gozda po letu 1985 izboljšalo. Ulrich trdi, da so suše le dodatni stres, in opozarja, da je za izboljšanje vitalnosti gozdov nujno zmanjšanje kislosti dežja vsaj za 70 %.

Nekateri strokovnjaki opozarjajo, da se zaradi kislega dežja zmanjšuje pestrost živalskih in rastlinskih vrst, še posebno v zmernem pasu, drugi pa svarijo pred vzajemnim vplivom kislega dežja in tople grede na naš planet.

Andrej Bončina